

GREENBRIDGE Metodološki priručnik

Digitalna pismenost na tržištu rada

1. Uvod

Cilj ovog metodološkog priručnika je pružiti podršku nastavnicima u srednjem stručnom obrazovanju i osposobljavanju (VET) u planiranju, realizaciji i prilagođavanju kursa Digitalne vještine – 2.1 Digitalna pismenost na tržištu rada. Priručnik objašnjava glavne pristupe i odabire koji stoje iza dizajna kursa te nudi praktične smjernice za pretvaranje online materijala u efikasne treninge za kolege i polaznike.

Dokument daje pregled strukture kursa, uključujući module i podnaslove, te pokazuje kako se ovi elementi međusobno povezuju u cilju izgradnje razumijevanja zahtjeva tržišta rada, ključnih digitalnih kompetencija, AI pismenosti i inkluzivne digitalne prakse u VET-u.

Priručnik je zamišljen kao praktičan resurs. Predstavlja nastavne pristupe korištene u kursu, opisuje preporučene metode kao što su kratka predavanja, video-materijali, refleksivne aktivnosti i jednostavne digitalne vježbe, te nudi smjernice za planiranje časova za svaki podnaslov, uključujući očekivano trajanje, fokus sadržaja i komentare za realizaciju. Također daje prijedloge kako prilagoditi kurs različitim VET sektorima, profilima polaznika i institucionalnim kontekstima, na primjer izborom relevantnih sektorskih primjera ili prilagođavanjem aktivnosti lokalnim uslovima tržišta rada.

2. Nastavni pristupi

Ovo poglavlje pruža nastavnicima u VET-u pregled nastavnih pristupa koji se koriste u kursu Digitalne vještine – 2.1 Digitalna pismenost na tržištu rada, pomažući im da razumiju strukturu kursa i način prezentacije sadržaja.

Prvi dio, Struktura kursa, opisuje tri modula, objašnjava logiku njihovog redoslijeda i daje kratak pregled glavnih tema. Nakon toga slijedi dio Nastavne metode korištene u kursu, koji sažima pedagoške pristupe primijenjene u nastavnim materijalima.

2.1. Struktura kursa

Kurs **Digitalne vještine – 2.1 Digitalna pismenost na tržištu rada** organizovan je u tri modula koji čine jasnu progresiju: od razumijevanja zahtjeva tržišta rada, preko identifikacije ključnih digitalnih kompetencija, do primjene inkluzivnih digitalnih praksi u VET okruženju. Zajedno, ovi

moduli pružaju nastavnicima znanje i alate potrebne za tumačenje zahtjeva tržišta rada, prepoznavanje osnovnih digitalnih vještina u različitim stručnim sektorima i dizajniranje pristupačnih digitalnih nastavnih materijala.

Modul 1: Zahtjevi tržišta rada i ESCO mapiranje: Upoznaje učesnike s procesom analize oglasa za posao, sektorskih izvještaja i drugih izvora informacija o tržištu rada. Nastavnici uče kako izdvajati terminologiju digitalnih vještina, standardizirati je radi jasnoće i povezati s ESCO okvirom kako bi identifikovali prioritete kompetencije i nove trendove relevantne za njihova stručna područja.

Podnaslovi:

- Prikupljanje i tumačenje podataka o tržištu rada
- Izdvajanje i standardizacija terminologije digitalnih vještina
- Povezivanje vještina i standarda

Modul 2: Osnovne digitalne vještine u sektorima koje pokriva VET: Ispituje temeljne digitalne kompetencije potrebne u savremenim radnim okruženjima i prikazuje kako se one pojavljuju u različitim stručnim sektorima. Uvodi pojam AI pismenosti i njenu rastuću važnost u svakodnevnim radnim zadacima, uz razlikovanje transverzalnih digitalnih vještina koje se odnose na sve sektore i onih koje su sektorski specifične.

Podnaslovi:

- Izgradnja osnovnih digitalnih kompetencija
- Uloga AI pismenosti u VET-u
- Transverzalne i sektorski specifične vještine

Modul 3: Barijere i strategije inkluzije: Fokusira se na stvaranje pristupačnih i inkluzivnih digitalnih okruženja za učenje. Predstavlja uobičajene prepreke s kojima se polaznici suočavaju, kao što su tehnička ograničenja, nizak nivo samopouzdanja ili jezičke barijere, te nudi strategije za dizajniranje inkluzivnih materijala i jednostavnih kontrolnih ploča (dashboarda) koje podržavaju sve polaznike u digitalnim kontekstima.

Podnaslovi:

- Identifikacija uobičajenih barijera u digitalnom učenju
- Dizajniranje inkluzivnih digitalnih nastavnih materijala
- Kreiranje pristupačnih dashboarda i vizualnih pomagala

Nastavne metode korištene u kursu

Kurs koristi različite nastavne metode kako bi podržao različite stilove učenja i osigurao aktivno uključivanje učesnika. Kroz module se koriste kratki objašnjavajući tekstovi za predstavljanje ključnih ideja, dok video-skripte pomažu u sažimanju glavnih poruka i nude alternativni način razumijevanja sadržaja.

Refleksivne aktivnosti podstiču učesnike na kritičko razmišljanje o vlastitom kontekstu i povezivanje zahtjeva tržišta rada s digitalnim vještinama potrebnim u njihovom sektoru. Praktični primjeri iz različitih stručnih oblasti ilustruju realne situacije i podržavaju rješavanje problema, dok samostalno učenje putem platforme omogućava polaznicima da sadržaj istražuju vlastitim tempom.

Dodatno, skup pratećih resursa, uključujući prezentaciju kursa i metodološki priručnik, pruža korisne alate i reference za planiranje i realizaciju nastave. Ove metode su fleksibilne i omogućavaju nastavnicima da ih prilagode svom okruženju i potrebama polaznika, uz poticanje aktivnog i smislenog učenja.

3. Plan lekcija

Ovo poglavlje pruža nastavnicima u VET-u detaljan okvir za realizaciju kursa **Digitalne vještine – 2.1 Digitalna pismenost na tržištu rada**, definišući ciljeve učenja, sadržaj i praktične smjernice za svaku lekciju. Na kraju kursa očekuje se da nastavnici razumiju povezanost digitalnih vještina i potreba tržišta rada, znaju tumačiti zahtjeve tržišta rada i mapirati ih na ESCO deskriptore, razlikovati transversalne i sektorski specifične digitalne kompetencije, primjenjivati koncepte AI pismenosti u stručnim kontekstima te dizajnirati inkluzivne i pristupačne digitalne nastavne materijale.

3.1. Modul 1: Zahtjevi tržišta rada i mapiranje ESCO-a

Očekivano trajanje	Sadržaj	Komentari
20 min	Podnaslov 1.1: Prikupljanje i tumačenje podataka o tržištu rada Upoznavanje učesnika s glavnim izvorima informacija o tržištu rada, kao što su oglasi za posao, sektorski izvještaji, web-stranice kompanija i vladini dokumenti. Objašnjava se kako ovi izvori otkrivaju digitalne alate i kompetencije koje se sve više traže u različitim stručnim sektorima te kako uočavati obrasce i trendove na strukturiran način. Također se naglašava važnost prevođenja općih opisa poslodavaca u konkretne digitalne vještine koje se mogu integrisati u VET nastavu.	Ova lekcija pomaže nastavnicima da razviju sistematičan pristup prepoznavanju potražnje za digitalnim vještinama na tržištu rada. Tumačenjem stvarnih oglasa i izvora, nastavnici mogu uskladiti programe s aktuelnim očekivanjima industrije i pripremiti polaznike za tehnološke zahtjeve savremenog radnog okruženja.
20 min	Podnaslov 1.2: Izdvajanje i standardizacija terminologije digitalnih vještina	Jača sposobnost nastavnika da precizno tumače podatke o tržištu rada. Standardizacijom termina

	Objašnjava kako prepoznati terminologiju digitalnih vještina u oglasima za posao i izvještajima o tržištu rada te kako slične izraze grupisati pod jasne i dosljedne pojmove. Nastavnici uče razlikovati neodređene i precizne formulacije poslodavaca, prepoznati ponavljajuće digitalne zadatke i kreirati strukturirane liste koje odražavaju stvarne zahtjeve radnog mjesta.	digitalnih vještina, nastavnici mogu izraditi pouzdan pregled kompetencija za svoj sektor i osigurati fokus na realne i relevantne vještine za polaznike.
20 min	Podnaslov 1.3: Povezivanje vještina i standarda Upoznaje učesnike s procesom povezivanja terminologije digitalnih vještina koju su izdvojili s priznatim okvirima, s posebnim fokusom na ESCO. Objašnjava kako mapiranje vještina prema ESCO okviru pomaže u jasnijem definisanju kompetencija, identifikaciji prioritetnih vještina kroz različita zanimanja te usklađivanju VET obuka s očekivanjima evropskog tržišta rada. Podnaslov također ističe kako ovaj proces doprinosi dosljednosti, unapređuje komunikaciju s poslodavcima i pruža uvid u nove i rastuće potrebe za kompetencijama.	Naglašava važnost povezivanja nastavnog planiranja s postojećim standardima. Razumijevanjem ESCO mapiranja, nastavnici mogu osigurati da njihova nastava koristi jezik industrije i da polaznici razvijaju kompetencije koje su prepoznate i cijenjene na tržištu rada.

3.2. Modul 2: Osnovne digitalne vještine u sektorima koje pokriva VET

Očekivano trajanje	Sadržaj	Komentara
20 min	Podnaslov 2.1: Izgradnja osnovnih digitalnih kompetencija Predstavlja ključne digitalne kompetencije potrebne u većini savremenih radnih okruženja, kao što su izrada dokumenata, upravljanje podacima, online komunikacija i korištenje osnovnih softverskih alata. Objašnjava se kako ove kompetencije predstavljaju temelj za dalje stručno digitalno učenje i zašto je polaznicima često potrebna podrška u prenošenju svakodnevnih digitalnih navika u profesionalni kontekst.	Pomaže nastavnicima da prepoznaju važnost učenja kroz praktične, svakodnevne zadatke. Fokusiranjem na osnovne kompetencije i njihovo povezivanje s poznatim radnim situacijama, nastavnici mogu ojačati samopouzdanje i dosljednost polaznika u razvoju digitalnih vještina.
20 min	Podnaslov 2.2: Uloga AI pismenosti u stručnom obrazovanju	Pomaže nastavnicima da razumiju zašto je AI pismenost postala sastavni

	Objašnjava pojam AI pismenosti i rastuću prisutnost umjetne inteligencije u svakodnevnim radnim zadacima u različitim sektorima. Prikazuje kako se AI koristi kroz alate poput automatskog raspoređivanja, asistenta za pisanje, aplikacija za prevodenje i sistema za praćenje rada. Također se naglašava važnost razumijevanja načina na koji AI koristi podatke, njegovih ograničenja i uloge ljudske prosudbe.	dio digitalne spremnosti za tržište rada. Nastavnici mogu podržati polaznike u odgovornom i efikasnom korištenju AI alata te ih pripremiti za promjenjive digitalne prakse u njihovim stručnim oblastima.
20 min	Podnaslov 2.3: Transverzne i sektorski specifične digitalne vještine Objašnjava razliku između transversalnih digitalnih vještina koje se koriste u mnogim profesijama i sektorski specifičnih vještina koje su vezane za određene stručne oblasti. Prikazuje kako transversalne vještine, poput digitalne komunikacije i upravljanja informacijama, čine osnovu za sve polaznike, dok se specifični alati i sistemi razlikuju u zavisnosti od sektora.	Podrška nastavnicima u razumijevanju zašto je svijest o vještačkoj inteligenciji danas sastavni dio digitalne spremnosti za tržište rada. Prepoznavanjem načina na koji alati zasnovani na vještačkoj inteligenciji oblikuju radne zadatke i donošenje odluka, nastavnici mogu pomoći učenicima da razviju samopouzdanje za odgovorno i efikasno korištenje ovih sistema, pripremajući ih za promjenjive digitalne prakse unutar njihovih stručnih oblasti.

3.3. Modul 3: Prepreke i strategije inkluzije

Očekivano trajanje	Sadržaj	Komentara
20 min	Podnaslov 3.1: Identifikacija uobičajenih barijera u digitalnom učenju Ispituje niz prepreka s kojima se učenici mogu susresti prilikom korištenja digitalnih alata, uključujući tehnička ograničenja, nisko digitalno samopouzdanje, jezičke izazove i potrebe vezane za pristupačnost. Objasnjava kako ove prepreke mogu utjecati na učestvovanje i napredak, te ističe važnost njihovog ranog prepoznavanja u procesu učenja. Podnaslov također pokazuje kako digitalno preopterećenje, problemi s	Pomaže nastavnicima da steknu jasnije razumijevanje različitih faktora koji oblikuju digitalno angažovanje učenika. Identifikovanjem uobičajenih prepreka i razmatranjem kako se one pojavljuju u različitim stručnim kontekstima, nastavnici mogu bolje predvidjeti potrebe učenika i stvoriti inkluzivnije uslove za razvoj digitalnih kompetencija.

	motivacijom i različit pristup uređajima mogu utjecati na iskustvo učenika, naglašavajući potrebu za svjesnošću i osjetljivošću prilikom planiranja digitalnih zadataka.	
20 min	Podnaslov 3.2: Dizajniranje inkluzivnih digitalnih nastavnih materijala Upoznaje s principima kreiranja digitalnih nastavnih materijala koji su jasni, pristupačni i upotrebljivi za sve učenike. Objašnjava kako jednostavan jezik, strukturisan raspored, čitljiv format i smisleni vizuelni elementi mogu poboljšati razumijevanje, posebno kod učenika s nižim samopouzdanjem ili dodatnim potrebama za podrškom. Podnaslov također nudi praktične strategije, poput korištenja funkcija pristupačnosti u uobičajenom softveru, pružanja materijala u više formata i pojednostavljenja online zadataka radi smanjenja kognitivnog opterećenja.	Potiče nastavnike da pristupačnost gledaju kao sastavni dio digitalne pedagogije, a ne kao dodatak. Primjenom principa inkluzivnog dizajna u svakodnevne materijale, nastavnici mogu smanjiti prepreke, podržati različite učenike i stvoriti digitalna okruženja koja omogućavaju svim učenicima da se angažuju s sadržajem i razviju kompetencije potrebne za moderna stručna okruženja.
20 min	Podnaslov 3.3: Kreiranje pristupačnih kontrolnih ploča (dashboarda) i vizualnih pomagala Fokusira se na način korištenja kontrolnih panela i vizuelnih pomagala za jasno prikazivanje informacija i podršku razumijevanju učenika u digitalnim kontekstima. Objašnjava kako jednostavne tabele, grafikoni i vizuelni indikatori mogu pomoći u praćenju napretka, isticanju ključnih informacija i olakšavanju interpretacije podataka. Podnaslov također uvodi razmatranja pristupačnosti, poput korištenja čitljivog teksta, jasnih oznaka, kontrastnih boja i strukturisanog rasporeda kako bi vizuelni prikazi bili razumljivi svim učenicima.	Nastavnici mogu prepoznati značaj dobro dizajniranih vizuelnih alata u inkluzivnoj digitalnoj nastavi. Kreiranjem kontrolnih panela i vizuelnih pomagala koja su istovremeno jasna i pristupačna, nastavnici mogu podržati samopouzdanje učenika u radu s digitalnim informacijama i pripremiti ih za radne prakse u kojima su digitalno izvještavanje i vizuelna interpretacija sve češći.

4. Prilagođavanje kursa za različite kontekste

Kurs **Digitalne vještine – 2.1 Digitalna pismenost na tržištu rada** može se prilagoditi širokom spektru VET konteksta, institucionalnih okruženja i profila učenika. Nastavnici mogu birati primjere relevantne za određeni sektor prilikom rasprave o zahtjevima tržišta rada, prilagođavati osnovne digitalne zadatke kako bi odgovarali postojećim

sposobnostima učenika ili istaknuti digitalne alate koji se najčešće koriste u lokalnim industrijama. U okruženjima gdje je pristup uređajima ili internetu ograničen, nastavnici mogu pojednostaviti ili modificirati aktivnosti koristeći offline materijale, zajedničke uređaje ili papirne prikaze digitalnih zadataka. Fokus kursa na prenosive digitalne kompetencije također omogućava nastavnicima da prilagode sadržaj različitim stručnim oblastima.

5. Zaključak

Priručnik pomaže nastavnicima u stručnom obrazovanju i obuci (VET) u implementaciji kursa i prilagođavanju njegovog sadržaja vlastitim nastavnim kontekstima. Kurs pruža strukturiran pristup razumijevanju očekivanja tržišta rada, identifikaciji ključnih digitalnih kompetencija, uvođenju AI pismenosti i dizajniranju inkluzivnih digitalnih nastavnih materijala. Kroz jasna objašnjenja, praktične primjere i prilike za refleksiju, priručnik pomaže nastavnicima da ojačaju svoje samopouzdanje u digitalnoj pedagogiji i bolje pripreme učenike za digitalne zahtjeve modernih radnih mjesta.

Prateći planove lekcija, primjenjujući predložene nastavne metode i prilagođavajući primjere lokalnim sektorima, nastavnici mogu osigurati da kurs ostane relevantan i pristupačan različitim grupama učenika. Priručnik također služi kao resurs za kontinuirano prilagođavanje kako se digitalne tehnologije i potrebe tržišta rada budu razvijale.